

עבודה זרה דלא ממיסה בעי שחיקה –

ע"ז, which is not soluble, requires grinding

OVERVIEW

rules that regarding ע"ז, which is thrown into the המלח, it does not require שחיקה, however regarding חמץ, which is thrown into other rivers, it does require פירור. ר' יוסף argued that logic dictates the opposite; ע"ז which does not dissolve requires שחיקה, but חמץ which dissolves should not require פירור. The main issue is that after whatever steps are taken to destroy the ע"ז, it should not be possible to derive any benefit from it. ר' רב יוסף discusses the dispute between ר' רבה.

לכאורה משמע דלרב יוסף בעי שחיקה אפילו בים המלח -

It seemingly appears that ע"ז requires שחיקה by ר"י even if it is cast in the המלח –

proves this conjecture:

דמסתמא אמאי דקאמר ר' רבה אין צריך שחיקה דהיינו בים המלח¹ -

For presumably regarding that on which ר' רבה ruled that שחיקה is not required, which is casting the ע"ז in the המלח; regarding this issue -

קאמר ר' יוסף דבעי שחיקה²

ר"י rules that שחיקה is required.

ב"מ offers an additional proof that ע"ז requires שחיקה (by ע"ז) even:

ועוד אי בשאר נהרות דוקא קאמר ר' יוסף דבעי שחיקה ולא בים המלח -

And additionally, if ר"י stated that שחיקה is required only by נהרות and not by המלח (thus agreeing with ר' רבה in regards to ע"ז) -

ולא פליג ארבה בעבודה זרה אלא בחמץ -

And ר"י does not argue with ר' רבה regarding ע"ז, rather only by חמץ is there an argument (where ר' רבה requires פירור and ר"י does not) -

אם כן מאי קאמר תניא כוותיה דרב יוסף³ ומאי קאמר נמי שחיקה קשיא לרבה -

¹ ר' רבה assumes that since no ships travel in the המלח, there is virtually no possibility of someone deriving benefit from this ע"ז even if it was not ground up.

² ר' יוסף claimed מסתברא (see previous 'תוס') seemingly meaning that you ר' רבה are ruling that ע"ז does not require שחיקה (since it is being cast in the המלח) but logic maintains the opposite of what you ר' רבה state, for since ע"ז is לא ממיסה it always requires שחיקה even in the המלח (for there still remains the possibility that someone will use this ע"ז). See [however] footnote # 18.

³ The proof to ר' יוסף was since the ברייתא stated לים שוחק ומטיל לים. If we maintain that ר"י always requires שחיקה (even in the המלח), then this ברייתא is a proof to ר"י (since it says ומטיל לים, any לים). However if ר"י agrees with ר' רבה that שחיקה is not required in the המלח and the ברייתא is discussing שאר נהרות why is this ברייתא proof to ר"י and a question on

If indeed this is so, why does the גמרא state, 'we learnt in a ברייתא like ר"י?! And also why does the גמרא state, שחיקה is difficult according to רבה?!⁴

(ע"ז by ים המלח even by שחיקה requires ר"י concluded his proofs that תוספות

ולפי זה לרב יוסף בשאר נהרות לא מהני שחיקה מדקמצריך⁵ להוליך לים המלח⁶ -

And according to this view (that ר"י requires שחיקה even by ים המלח) it will turn out that according to ר"י, by שאר נהרות, שחיקה will not be effective, since the תנא requires to bring the ע"ז to ים המלח!

(ר"י according to בשאר נהרות שחיקה is not effective reconsiders his view that תוספות

ואין נראה דהא רבי יוסי מייתי⁷ ראיה⁸ מויזר על פני המים⁹ -

And this view does not seem to be correct, since ר' יוסי brings proof to his ruling from the פסוק (ואשליך [and he spread it out over the waters]) (ויזר על פני המים) of the פסוק (ואשליך [and I threw its dust into the stream that went down from the mountain]) -

משמע דמהניא שחיקה בשאר נהרות¹⁰ -

– Indicating that שחיקה is effective even בשאר נהרות

(רב יוסף even according to ים המלח is not required by שחיקה now offers proof that תוספות

ועוד דבכל מקום דמזכיר ים המלח בעבודה זרה ובשאר דוכתין לא מזכיר שחיקה -

And furthermore, in every place where the גמרא mentions ים המלח whether in or in other places, it never mentions שחיקה; proving that שחיקה is not required by ים המלח –

(not as mentioned previously¹¹): תוספות now proves that שחיקה is effective בשאר נהרות

רבה, since ר"י and רבה both agree that by שאר נהרות we require שחיקה, but not by ים המלח. See [however] footnote # 16.

⁴ See footnote # 3.

⁵ See footnote # 1]. [TIE footnote # 1]. תוס' ד"ה חמץ

⁶ If שחיקה is effective בשאר נהרות (as רבה maintains), why is it necessary to cast it into the ים המלח, when he could be just as he is שוחק ומטיל לים המלח שוחק ומטיל לשאר נהרות. This proves that according to ר"י שחיקה is not effective בשאר שחיקה. However according to רבה it is understood why the תנא rules ים המלח for then it will not require שחיקה (as it is required [and effective] by שאר נהרות).

⁷ אף הוא נעשה זבל (it fertilizes the fields causing them to derive הנאה from ע"ז). Rather they maintain that the ע"ז must be thrown into the ים המלח. ר"י and יוסי argue on חכמים. ע"ז מגב.

⁸ See ע"ז מד, א, where ר"י cites the פסוק (דברים [עקב] ט, כא, from) (ואשר יצא מן הים) which states, וְאֶתְּחַבְּרָם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הָעֵגֶל לְקַחְתִּי, proving that שחיקה together with נאשרף אתו באש נאכת אתו טחון היטב עד אשר דק לעפר נאשלה את עפרו אל הנחל היורד מן ההר is effective, for presumably not all the עפר remained in the נהר but rather some was carried to the banks of the river (where it could fertilize that area), and nevertheless it was sufficient. See footnote # 20.

⁹ This פסוק should be amended to read as in footnote # 8.

¹⁰ The נחל היורד מן ההר was not the ים המלח and nevertheless משה cast it there after the שחיקה.

¹¹ See footnote # 6. See 'Thinking it over'.

ובכמה דוכתין מצינו דקתני ים המלח ואפילו הכי מהני בשאר נהרות -

For in many places we find that ים המלח is mentioned, but nevertheless it is effective even בשאר נהרות (presumably with שחיקה [which is not required by ים המלח]); firstly -

דבסוף כל הצלמים (עבודה זרה מט, ב) תנן¹² רבי אליעזר אומר יוליך הנאה לים המלח -

For in the end of the משנה teaches, ר"א rules he should bring the value of the benefit and cast it into the ים המלח -

ואמרינן התם בגמרא גבי חבית¹³ שקול ד' זוזי ושדי לנהרא -

And the גמרא there states regarding a barrel, take four זוזי and throw it into the river (even though it was not the ים המלח; proving that ים המלח is דוקא –

ללא דוקא is ים המלח offers an additional proof that תוספות

וכן בנזיר (דף כד, א) ובמעילה (דף יא, א) תנן גבי מפריש מעות לנזיר ומת יוליך לים המלח -

And similarly in the משנה teaches regarding one who set aside money for the קרבנות of a נזיר, and the נזיר died, he should bring the money to the ים המלח -

אלמא הקדש בעי ים המלח¹⁴ -

It is evident that הקדש requires ים המלח in order to destroy it -

ובערכין (דף כט, א) אמרינן גבי הקדש שקול ארבעה זוזי ושדי בנהרא -

However in the גמרא said regarding הקדש (nowadays), 'take four זוזי and redeem the הקדש and throw the four זוזי into the river'. Again we see that even though the משנה stated ים המלח, nevertheless any river will do.

תוספות concludes:

לכך נראה דגם לרב יוסף לא בעי שחיקה אלא בשאר נהרות¹⁵ כמו לרבה -

Therefore it is the view of תוספות that according to ר"י also, שחיקה is not required by the ים המלח, only בשאר נהרות, just like according to רבה -

אלא דרבה סבירא ליה דמטיל לים סתם דעבודה זרה היינו ים המלח ובלא שחיקה¹⁶ -

¹² This משנה is cited previously on כז, א regarding the value of the אשירה.

¹³ A barrel of יין נסך (ע"ז) became mixed with other barrels of wine. רב חסדא told the owner take four זוזי (the value of that barrel) and throw it into the river and you will be permitted to sell the wine since you are not receiving any הנאה from the יין נסך, for you threw that value away into the river.

¹⁴ This is only in a case where no other use can be found for this הקדש as in this case of נזיר (this money cannot be used for any other קרבנות).

¹⁵ It may be necessary to say that when the גמרא stated בנהרא ושדי בנהרא (in ע"ז וערכין) it will be required to first grind up the money and then שדי בנהרא. See מעות ד"ה מעות.

¹⁶ Now we can understand the דרב יוסף and תניא כוותיה לרבה and שחיקה קשיא לרבה, which תוספות asked previously (see footnote # 3), for since a סתם ים means ים המלח according to רבה (but not according to יוסף) so the ברייתא which stated שוחק ים is ים סתם רבה who maintains that ים המלך is right that ים סתם is right that יוסף רב יוסף, ומטיל לים

However they disagree how to interpret the משנה (of ר' יוסי אומר), **where רבה maintains that** the words **מטיל לים** **generally** (even if it is not specified), **by ע"ז refers to ים המלח and without שחיטה**; the reason רבה assumes this is -

כדתנא רישא¹⁷ גבי צורת לבנה וצורת חמה ובכמה דוכתי יוליך לים המלח -

As the תנא taught in the רישא (of this משנה) regarding one who finds vessels upon which there are the forms of the sun and the moon, and as it also states in many places regarding ע"ז that יוליד לים המלח, so therefore רבה assumes that the ruling of ר' יוסי in the ספא (even though it states לים סתם, nevertheless it) refers to ים המלח -

ורב יוסף מוקי לה בשאר נהרות ועל ידי שחיקה מדלא תני בהדיא יטיל לים המלח¹⁸ -

However ר"י establishes the ruling of ר' יוסי by שאר נהרות and through שהיקה, since ר"י did not state clearly יטיל לים המלח as it said in the רישא (therefore ר"י prefers that ר' יוסי is discussing שאר נהרות) -

וליכא בין רבה לרב יוסף אלא חמץ בשאר נהרות -

And there is no difference between ר"י and ר"א regarding ע"ז; rather their dispute is only by חמץ בשאר נהרות, where ר"א requires פירור and ר"י does not.

תוספות asks:

ואם תאמר לרבנן דלית להו בעבודה זרה (מפרר) [שוחק] וזורה לרוח מה יעשו מעבודה זרה -

And if you will say; according to the רבנן (who argue with ר' יוסי), that they do not allow to be rid of ע"ז by grinding and זורה לרוח, what should be done with ע"ז -

אטו כל שעה יוליך לים המלח דלרבנן לא מהני שחיקה בשאר נהרות -

Is it then necessary all the time to bring it to the ים המלח, since according to the בשאר נהרות שחיקה is not effective רבנן.

הרבנן now proves that שחיקה is not effective בשרות according to the רבנן:

דקתני התם¹⁹ אמרו לו משם ראה הרי הוא אומר²⁰ ויזר על פני המים -

answered רבה. ים המלח (supposedly) discussing שחיקה since we are (supposedly) discussing קשיא לרבה. Therefore it is המלח. that we must assume that there are exceptions to this rule (that ים המלח is ים סתם) and this is one of those exceptions, where here ים סתם means שאר נהרות and it requires שחיקה.

17 ע"ז מב.ב.

¹⁸ The meaning of *איפכא מסתברא* is (not that even by *ים המלה* we require *שחיקה* [see footnote # 2], but rather) since *שאר נהרות* is *סתם* therefore it makes sense to say that by *ר' יוסי* (who discusses *ע"ז*) it requires *שחיקה* (by *שאר נהרות*) since *לא ממיסה*, but by *חמץ* there is no *פירור* requirement (by *שאר נהרות*), since it is *ממיסה* (and *רבה* argues with *יוסף* only by *בשאר נהרות*).

19 ע"ז מ"א.

20. שמות (תשא) לבב, The. שמואל there concludes 'וישק את בני ישראל' משה gave them to drink from this water, to check if they worshiped the עגל הזהב, as one checks a סוטה by giving her to drink from the מאררים to see if she was מזנה, and those that worshipped ע"ז died after drinking the water (just like a סוטה). יוסי brought proof from the fact that שחיקה זוורה לרוח that נחל היורד מן ההר is effective (see footnote # 8). The ground the עגל and threw it into the water (so there was no עפר cast into the water) that there it states פני המים ויזר על פני העגל that all of the עפר was cast into the water (so there was no עפר

For the ברייתא there teaches, 'they said to ר' יוסי, 'is there any proof from there, for the states פסוק (and he spread it over the water) meaning that - לא נתכוין משה אלא לבדוק כסוטה -

- "סוטה only intended to probe them as one probes a סוטה -

ומדאיצטריך להאי טעמא²¹ מכלל דלא מהני שחיקה בשאר נהרות -

And since it was necessary for the רבנן to give this reason (of כסוטה) as to why משה cast the עפר העגל into the water, it can be inferred that the view of the רבנן is that שחיקה is not effective בשאר נהרות -

וטעמא לפי שהמים מוליכים אותו על ידות הנהר -

And the reason why שחיקה is ineffective בשאר נהרות is because the water carries the הנאה by the river banks and they fertilize that land which causes one to have הנאה from ע"ז. The question therefore remains how one is able to dispose of ע"ז.

answers: תוספות

ויש לומר דלרבנן מפרר וזורר לרוח במקום שאין מגדל צמחים וכן²² אמרינן²³ התם:

And one can say; that according to the רבנן, one crumbles the ע"ז and spreads it into the wind in a place where it will not cause plants to grow, and that is also what the גמרא states there.

SUMMARY

The dispute between רבה ורב יוסף is only regarding where (חמץ בשאר נהרות) requires פירור, and ר"י does not), however regarding ע"ז both agree that שחיקה is required only בשאר נהרות, but not במלח.

THINKING IT OVER

by (רב יוסף) that שחיקה is effective (מס' ע"ז וערכין) proves (from תוספות) that שחיקה is effective (according to ר"י) who permitted to throw it into נהרות agree with רבה (according to whom שחיקה is certainly effective); however how do we know that שחיקה בשאר נהרות is effective even according to רב יוסף?²⁵

העגל on the dry land).

²¹ The רבנן could have just said that שוחק וזורר לרוח is not sufficient; however by משה all the עפר went into the נחל. This proves that casting all the עפר into the נחל is insufficient (as תוספות will immediately explain), so they said instead that משה needed to cast the עפר into the נחל in order לבדוק כסוטה.

²² The אמרינן²³ amends this to read צמחים וְהָכִי אֵמְרִינָן (instead of צמחים וכן אמרינן).

²³ מגדל צמחים וכן אמרינן²⁴ that they disposed of the ע"ז in נחל קדרון which is not צמחים.

²⁴ See (text by) footnote # 11 (and onwards).

²⁵ See ראש יוסף.